

A vertical strip on the left side of the slide shows several rows of fossilized fish scales. The scales are arranged in a regular, overlapping pattern and have a distinct, textured appearance, likely from a prehistoric fish.

Dyrevelferd fisk – det europeiske synet

Nordisk work shop Trondheim 21-22 juni 2005

Cecilie M. Mejdell

VESO

Tema

- Dyrevelferd - bakgrunn
- Regelverk
 - Europarådet
 - EU
- Standarder
 - OIE
 - Private

Dyrevelferd – historikk & anskuelser

- Ruth Harrison - *Animal Machines* 1964
- Brambellkommisjonen 1965 – De fem friheter for husdyr
- Peter Singer: *Animal Liberation* 1975 + Tom Regan: *The Case for Animal Rights* 1983
- Astrid Lindgren 1980/-90-tallet
- ”Alle” undersøkelser i N og EU viser at folk bryr seg om hvordan dyr holdes, transporteres og avlives

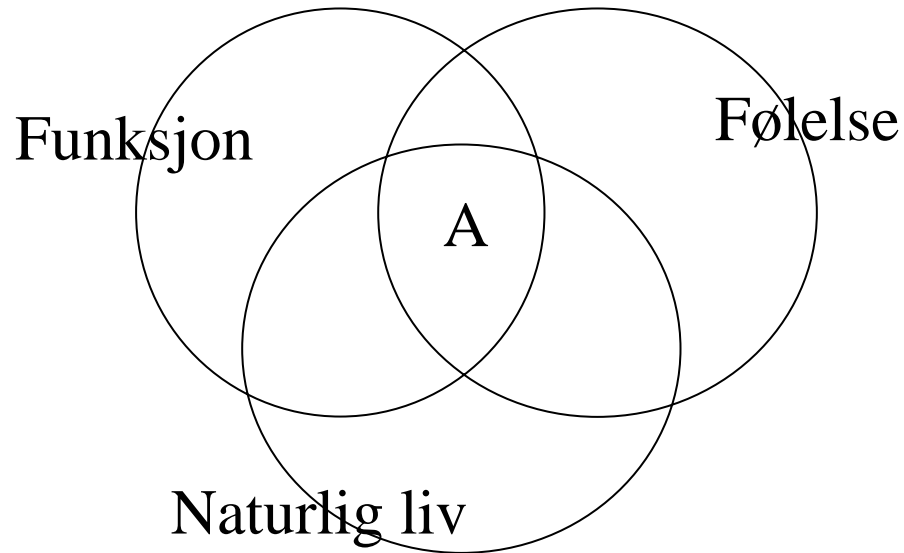
Dyrevelferd

- Multidisiplinært felt, mellom naturvitenskap og etikk/filosofi
- Forskning med mandat fra ”folk flest”
- Hva innebærer et godt liv for et dyr? Kan det måles, og i så fall hvordan?
 - Vekt på funksjon og helse, fysiologisk mestring (bl.a. Broom)
 - Vekt på dyrets følelser (bl.a. Dawkins)
 - Vekt på det naturlige – utfolde naturlig atferd (bl.a. Kiley-Worthington)

Dyrevelferd

(etter Lund)

A: Frisk, velformet og lykkelig torsk i et naturlig miljø

Regelverk: Europarådet Produksjonsdyrkonvensjonen – anbefaling for oppdrettsfisk

- De generelle anbefalingene er klare til fastsettelse i høst etter mange års arbeid
- Det arbeides videre med vedlegg for de enkelte arter

Egen Europarådskonvensjon om beskyttelse av forsøksdyr som omhandler fisk revideres

Regelverk: EU

- Amsterdamtraktaten (1997):
 - Dyr skal respekteres som ”sentient beings”
 - Medlemsstatene skal ”pay full regard to the welfare requirements of animals” på områder som landbruk, transport, indre marked og forskning.
- EU Constitution (2005):
 - Fiskeriene er med i oppramsingen av områder der hensynet til dyrevelferd skal ivaretas
- **Directive:** er bindende for medlemsstatene i forhold til at direktivets mål skal oppnås, men nasjonalstatene står relativt fritt mht form og metoder
- **Regulation:** blir automatisk en del av nasjonal lovgivning i medlemsstatene

EU – European Food Safety Authority (EFSA)

Scientific panels (Vitenskapskomiteer):

AHAW (Animal Health and Animal Welfare)

**Welfare Aspects of Animal Stunning and Killing
Methods at Slaughter (2004)**

Konkluderer med at fisk kan oppleve smerte og frykt og lide, og at velferd må tas hensyn til i oppdrett

Forts. – vitenskapelig rapport om slaktebedøving og avliving

- Metoder som har potensiale, kan være tilfredsstillende:
 - Slag i hodet (percussive blow)
 - Bolt i hjernen (spiking, ikijime)
 - Elektrisk strøm
- Velferdsmessig dårlige metoder:
 - CO₂
 - Ising (alene), anbefales heller ikke som beroligende
 - Salt/ammonium
 - Bløgging uten forutgående bedøving
 - Skepsis til nedkjøling med (lav) CO₂ før bløgging

Standarder

OIE - Office International des Epizooties) **(Verdens helseorganisasjonen for dyr)**

- Har de siste årene engasjert seg i dyrevelferd
- Underkomite som jobber med velferd for fisk
- Mål å lage standarder som kan brukes ved internasjonal handel
- Prinsipp akseptert av WTO
- Ting skjer raskt – allerede standard for transport

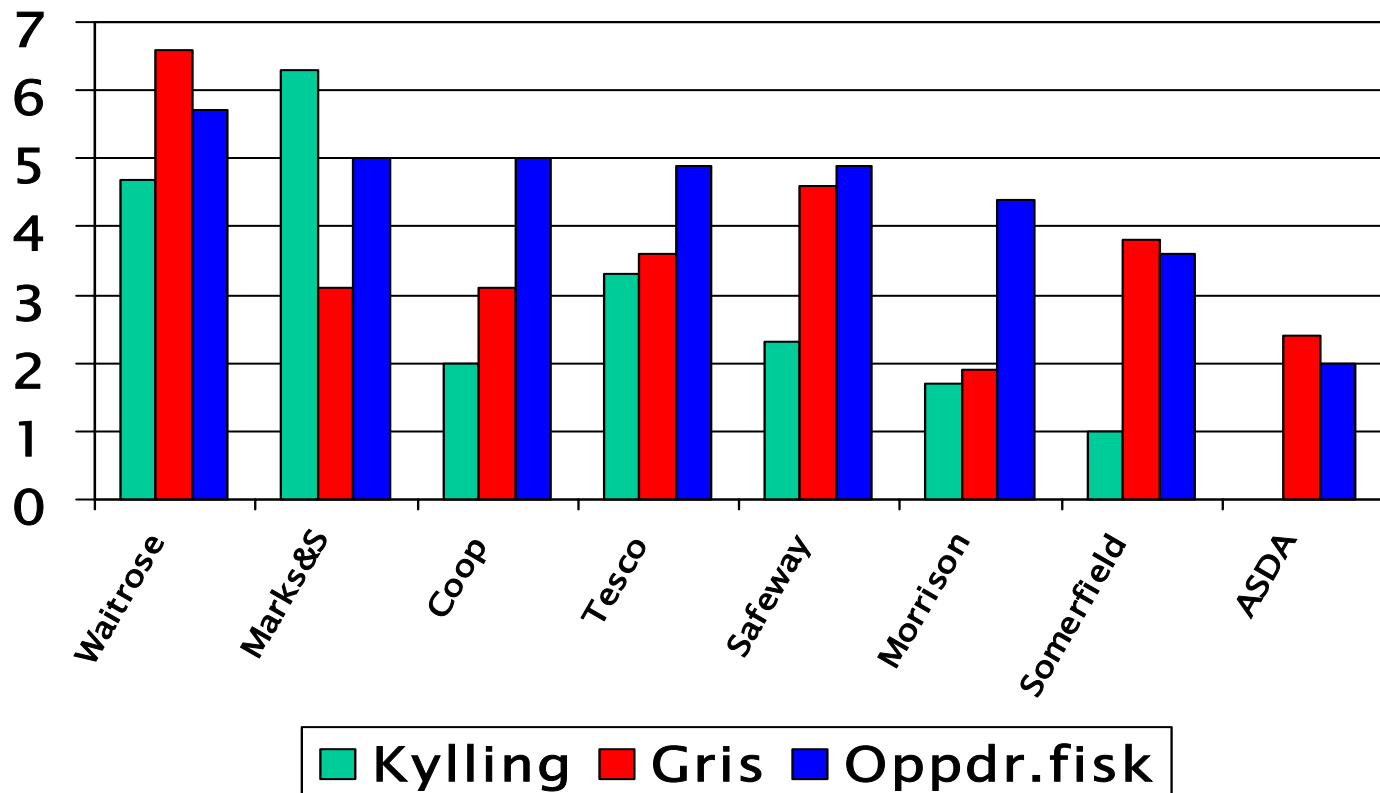
Engelske butikkjeder

– egne krav til oppdrettslaks

	Waitrose	M&S	Coop	ASDA	Tesco
Tetthet i sjøvann	15	15	20	25	25
Sulting før slakt (dager)	1-4	3	3	7-15	7-10
Slaktemetode – slag i hodet	100	100	100	60	58
Slakting CO2	0	0	0	40	42

Standarder – private

- GAP– good agricultural practice
- Butikkjeder (vurdert av CIWF)

Konklusjon

- God dyrevelferd avhenger av kunnskap, teknologi, holdninger og ikke minst vilje til forbedring
- Ikke vent på at andre fastsetter standarder og regler!
- Delta i velferdsdebatten og vær med å sette standarden!

TAKK FOR OPPMERKSOMHETEN!

